

Закон України «Про автомобільні дороги»

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про автомобільні дороги

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, N 51, ст.556)

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 3235-IV ([3235-15](#)) від 20.12.2005, ВВР, 2006, N 9, N 10-11,
ст.96
N 489-V ([489-16](#)) від 19.12.2006, ВВР, 2007, N 7-8, ст.66
N 107-VI ([107-17](#)) від 28.12.2007, ВВР, 2008, N 5-6, N 7-8,
ст.78 }

{ Додатково див. Рішення Конституційного Суду
N 10-рп/2008 ([v010p710-08](#)) від 22.05.2008 }

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 309-VI ([309-17](#)) від 03.06.2008, ВВР, 2008, N 27-28, ст.253
N 586-VI ([586-17](#)) від 24.09.2008, ВВР, 2009, N 10-11, ст.137
N 891-VI ([891-17](#)) від 15.01.2009, ВВР, 2009, N 25, ст.312
N 1704-VI ([1704-17](#)) від 05.11.2009, ВВР, 2010, N 5, ст.41
N 2301-VI ([2301-17](#)) від 01.06.2010, ВВР, 2010, N 30, ст.401
N 2756-VI ([2756-17](#)) від 02.12.2010, ВВР, 2011, N 23, ст.160
N 4203-VI ([4203-17](#)) від 20.12.2011, ВВР, 2012, N 30, ст.349
N 5459-VI ([5459-17](#)) від 16.10.2012, ВВР, 2013, N 48, ст.682 }

Цей Закон визначає правові, економічні, організаційні та соціальні засади забезпечення функціонування автомобільних доріг, їх будівництва, реконструкції, ремонту та утримання в інтересах держави і користувачів автомобільних доріг.

Р о з д і л І

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

автомобільна дорога - лінійний комплекс інженерних споруд, призначений для безперервного, безпечного та зручного руху транспортних засобів;

архітектурне облаштування - архітектурні споруди та декоративні насадження, що призначені для забезпечення естетичного вигляду автомобільних доріг;

вулиця - автомобільна дорога, призначена для руху транспорту і пішоходів, прокладання наземних і підземних інженерних мереж у межах населених пунктів;

дорожнє покриття - укріплені верхні шари дороги, що сприймають навантаження від транспортних засобів;

елементи санітарного облаштування - туалети, урни, контейнери для сміття та інше обладнання, призначене для санітарних потреб, розміщення якого здійснюється без отримання дозволів; { Статтю 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом N 2301-VI ([2301-17](#)) від 01.06.2010 }

земляне полотно - ґрунтова конструкція автомобільної дороги;

інженерне облаштування - спеціальні споруди та засоби, призначені для забезпечення безпечних та зручних умов руху

(освітлення, технологічного зв'язку, вимірювання вагових і габаритних параметрів транспортних засобів, примусового зниження швидкості руху тощо);

об'єкти дорожнього сервісу - спеціально облаштовані місця для зупинки маршрутних транспортних засобів, майданчики для стоянки транспортних засобів, майданчики відпочинку, видові майданчики, автозаправні станції, пункти технічного обслуговування, мотелі, готелі, кемпінги, торговельні пункти (у тому числі малі архітектурні форми), автозаправні комплекси, складські комплекси, пункти медичної та технічно-евакуаційної допомоги, пункти миття транспортних засобів, пункти приймання їжі та питної води, автопавільйони, а також інші об'єкти, на яких здійснюється обслуговування учасників дорожнього руху та які розміщуються на землях дорожнього господарства або потребують їх використання для заїзду та виїзду на автомобільну дорогу; { Абзац дев'ятий статті 1 в редакції Закону N 2301-VI ([2301-17](#)) від 01.06.2010 }

орган управління - орган, призначений для управління автомобільними дорогами (вулицями), забезпечення їх функціонування, розвитку та фінансування;

проїзна частина - частина автомобільної дороги, безпосередньо призначена для руху транспортних засобів;

смуга відведення - земельні ділянки, що надаються в установленому порядку для розміщення автомобільної дороги;

смуга руху - смуга проїзної частини, позначена або не позначена розміткою, яка має ширину, визначену нормами для руху транспорту в один ряд;

споруди дорожнього водовідводу - споруди, призначені для відводу поверхневих та ґрунтових вод від земляного полотна та проїзної частини (бокові канаби, водовідвідні канаби, нагірні канаби, водопропускні труби, відкриті та закриті дренажні системи, зливово каналізація тощо);

технічні засоби - спеціальні технічні засоби, призначені для організації та регулювання дорожнього руху (дорожні знаки, інформаційні табло, дорожня розмітка, сигнальні стовпчики, транспортні та пішохідні огороження різних типів, світлофорне обладнання тощо);

штучні споруди - інженерні споруди, призначені для руху транспортних засобів і пішоходів через природні та інші перешкоди, а також сталого функціонування автомобільної дороги (мости, шляхопроводи, естакади, віадуки, тунелі, наземні та підземні пішохідні переходи, наплавні мости та поромні переправи, розв'язки доріг, підпірні стінки, галереї, уловлювальні з'їзди, снігозахисні споруди, протилавинні і протисельові споруди тощо).

Стаття 2. Законодавство про автомобільні дороги

Відносини, пов'язані з функціонуванням автомобільних доріг, регулюються цим Законом та законами України "Про дорожній рух" ([3353-12](#)), "Про транспорт" ([232/94-ВР](#)), "Про автомобільний транспорт" ([2344-14](#)), "Про джерела фінансування дорожнього господарства України" ([1562-12](#)), "Про місцеве самоврядування в Україні" ([280/97-ВР](#)), "Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг" ([1286-14](#)) та іншими актами законодавства.

{ Стаття 2 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2756-VI ([2756-17](#)) від 02.12.2010 }

Стаття 3. Сфера дії Закону

Дія цього Закону поширюється на відносини, пов'язані з функціонуванням та розвитком автомобільних доріг незалежно від їх призначення та форм власності.

Стаття 4. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, то застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 5. Види автомобільних доріг

Автомобільні дороги поділяються на:

автомобільні дороги загального користування;

вулиці і дороги міст та інших населених пунктів;

відомчі (технологічні) автомобільні дороги;

автомобільні дороги на приватних територіях.

Стаття 6. Державна політика у сфері автомобільних доріг

Державну політику і стратегію розвитку всіх видів автомобільних доріг на території України здійснює центральний орган виконавчої влади у галузі транспорту.

Р о з д і л ІІ

АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ

Стаття 7. Загальна характеристика

Автомобільні дороги загального користування є складовою Єдиної транспортної системи України і задовольняють потреби суспільства в автомобільних пасажирських і вантажних перевезеннях.

Автомобільні дороги загального користування перебувають у державній власності і не підлягають приватизації.

Автомобільні дороги загального користування, які у зв'язку з розширенням меж територій міст стають частиною їх вулично-дорожньої мережі, можуть передаватися безоплатно в комунальну власність за рішенням Кабінету Міністрів України.

Стаття 8. Класифікація автомобільних доріг загального користування

Автомобільні дороги загального користування поділяються на автомобільні дороги державного та місцевого значення.

Автомобільні дороги державного значення підрозділяються на міжнародні, національні, регіональні та територіальні.

До міжнародних автомобільних доріг належать дороги, що суміщаються з міжнародними транспортними коридорами та/або входять до Європейської мережі основних, проміжних, з'єднувальних автомобільних доріг та відгалужень, мають відповідну міжнародну індексацію і забезпечують міжнародні автомобільні перевезення.

До національних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що суміщені з національними транспортними коридорами і не належать до міжнародних автомобільних доріг, та автомобільні дороги, що з'єднують столицю України - місто Київ, адміністративний центр Автономної Республіки Крим, адміністративні центри областей, місто Севастополь між собою, великі промислові і

культурні центри з міжнародними автомобільними дорогами.

До регіональних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з'єднують дві або більше областей між собою, автомобільні дороги, що з'єднують основні міжнародні автомобільні пункти пропуску через державний кордон, морські та авіаційні порти міжнародного значення, найважливіші об'єкти національної культурної спадщини, курортні зони з міжнародними та національними автомобільними дорогами.

До територіальних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з'єднують адміністративні центри Автономної Республіки Крим і областей з адміністративними центрами районів, містами обласного значення, міста обласного значення між собою, адміністративні центри районів між собою, а також автомобільні дороги, що з'єднують з дорогами державного значення основні аеропорти, морські та річкові порти, залізничні вузли, об'єкти національно-культурного надбання та курортного і природно-заповідного фонду, автомобільні пункти пропуску міжнародного та міждержавного значення через державний кордон.

Перелік доріг державного значення ([301-2012-п](#)), у тому числі їх ділянок, що суміщаються з вулицями міст та інших населених пунктів і фінансуються з державного бюджету, затверджує Кабінет Міністрів України один раз на три роки.

Автомобільні дороги місцевого значення поділяються на обласні та районні.

До обласних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з'єднують адміністративні центри Автономної Республіки Крим і областей з іншими населеними пунктами в межах Автономної Республіки Крим чи області та із залізничними станціями, аеропортами, річковими портами, пунктами пропуску через державний кордон, місцями відпочинку і не належать до доріг державного значення.

До районних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з'єднують адміністративні районні центри з іншими населеними пунктами, інші населені пункти між собою, з підприємствами, об'єктами культурного значення, іншими дорогами загального користування у межах району.

Перелік доріг місцевого значення, у тому числі їх ділянок, що суміщаються з вулицями міст та інших населених пунктів, затверджують Рада міністрів Автономної Республіки Крим та обласні державні адміністрації один раз на три роки.

{ *Стаття 8 в редакції Закону N 4203-VI ([4203-17](#)) від 20.12.2011* }

Стаття 9. Складові автомобільної дороги загального користування

Складовими автомобільної дороги загального користування у межах смуги відведення є: земляне полотно, проїзна частина, дорожнє покриття, смуга руху, споруди дорожнього водовідводу, штучні споруди, інженерне облаштування: спеціальні споруди та засоби, призначені для забезпечення безпечних та зручних умов руху (освітлення, технологічного зв'язку, вимірювання вагових і габаритних параметрів транспортних засобів, примусового зниження швидкості руху), об'єкти дорожнього сервісу та архітектурне облаштування: архітектурні споруди та декоративні насадження, що призначені для забезпечення естетичного вигляду автомобільних доріг; технічні засоби організації дорожнього руху, автопавільйони, лінійні споруди і комплекси, що забезпечують функціонування і збереження доріг; елементи санітарного облаштування; зелені насадження.

{ Частина перша статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2301-VI ([2301-17](#)) від 01.06.2010 }

Розміщення інших об'єктів у межах смуги відведення без погодження з власниками доріг не допускається.

До складових автомобільної дороги загального користування, що знаходяться за межами смуги відведення, належать об'єкти дорожнього сервісу, архітектурне облаштування, будівлі та споруди, що забезпечують її функціонування: виробничі бази та придорожні кар'єри, лінійні жилі будинки, лінійні та інші споруди для виконання ремонтів та утримання доріг, їх збереження і контролю дорожнього руху, комплекси дорожнього сервісу; поромні переправи, снігозахисні споруди, протилавинні і протисельові споруди, уловлювальні з'їзди; майданчики для стоянки транспортних засобів, відпочинку, видові, для складування дорожньо-будівельних та інших матеріалів; нагірні канали, випарні басейни, відкриті та закриті дренажні системи.

Стаття 10. Державне управління автомобільними дорогами загального користування

Державне управління автомобільними дорогами загального користування здійснює Державна служба автомобільних доріг України, що є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через керівника центрального органу виконавчої влади у галузі транспорту і який має свої органи управління на місцях.

Стаття 11. Основні обов'язки органу державного управління автомобільними дорогами загального користування

Основними обов'язками органу державного управління автомобільними дорогами загального користування є:

1) розроблення державної стратегії та програм розвитку дорожнього господарства, забезпечення їх фінансування та виконання;

2) розроблення пропозицій щодо фінансування та здійснення контролю за цільовим використанням бюджетних коштів;

3) розроблення заходів щодо інтеграції автомобільних доріг загального користування до міжнародної мережі автомобільних доріг та гармонізація технічних норм і правил з вимогами міжнародного законодавства;

4) розробка та реалізація заходів з безпеки дорожнього руху;

5) забезпечення безперервних, безпечних, економічних та зручних умов руху транспортних засобів з нормативними технічними характеристиками і навантаженнями;

6) організація будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг за встановленими для них будівельними нормами, державними стандартами і нормами;
{ Пункт 6 статті 11 із змінами, внесеними згідно з Законом N 1704-VI ([1704-17](#)) від 05.11.2009 }

7) здійснення державного регулювання та контролю у сфері дорожнього господарства відповідно до законодавства;

8) розробка нормативів та методик визначення витрат, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг загального користування;

9) забезпечення технічного нагляду за станом автомобільних доріг;

10) виявлення аварійно-небезпечних місць (ділянок) та місць концентрації дорожньо-транспортних пригод на автомобільних дорогах і здійснення заходів щодо їх ліквідації; { Пункт 10 статті 11 в редакції Закону N 586-VI ([586-17](#)) від 24.09.2008 }

11) забезпечення дотримання норм природоохоронного законодавства у процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг;

12) завчасне оповіщення користувачів автомобільних доріг про строки та порядок тимчасового обмеження або припинення руху транспортних засобів;

13) забезпечення належного маршрутного орієнтування користувачів автомобільних доріг;

14) забезпечення сталого функціонування автомобільних доріг у зимовий період;

15) озеленення смуги відведення автомобільних доріг;

16) здійснення статистичного обліку та паспортизації автомобільних доріг.

Стаття 12. Основні права органу державного управління автомобільними дорогами загального користування

Орган державного управління автомобільними дорогами загального користування має право:

1) вимагати від користувачів автомобільних доріг виконання вимог цього Закону та інших законодавчих та нормативно-правових актів України, що регулюють функціонування автомобільних доріг загального користування;

2) вносити пропозиції щодо створення державних комісій з питань відчуження земель приватної та комунальної власності для будівництва або реконструкції автомобільних доріг;

3) залучати в установленому порядку спеціалістів центральних та місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій для розгляду питань, що належать до його компетенції;

4) утворювати, у разі потреби, за погодженням з іншими центральними органами виконавчої влади комісії, експертні та консультативні ради, робочі групи;

5) вимагати дотримання норм природоохоронного законодавства учасниками дорожнього руху та ініціювати притягнення до адміністративної відповідальності за забруднення та засмічення автомобільної дороги і смуги її відведення;

6) одержувати в установленому порядку від центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування інформацію, документи та матеріали, необхідні для виконання своїх функціональних обов'язків;

7) вимагати від користувачів автомобільних доріг відшкодування збитків, завданих автомобільним дорогам та їх складовим;

8) обмежувати або забороняти рух транспортних засобів, навантаження на вісь, загальна маса або габарити яких перевищують норми, визначені для них державними стандартами, у разі

відсутності відповідного спеціального погодження;

9) встановлювати за погодженням з відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху тимчасові обмеження руху транспортних засобів при проведенні ремонтних та інших робіт на автомобільних дорогах загального користування;

10) обмежувати або забороняти з повідомленням відповідного підрозділу Міністерства внутрішніх справ України рух транспортних засобів у разі виникнення загрози життю або здоров'ю учасників дорожнього руху, безпеці вантажів або можливості заподіяння пошкоджень автомобільним дорогам загального користування, у тому числі за складних погодних умов; { Пункт 10 статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законами N 586-VI ([586-17](#)) від 24.09.2008, N 5459-VI ([5459-17](#)) від 16.10.2012 }

11) координувати страхування автомобільних доріг, штучних споруд та відповідальність за відшкодування збитків користувачам автомобільних доріг загального користування;

12) приймати рішення щодо введення відповідних обмежень у русі, вирубки дерев або інших зелених насаджень у смузі відведення автомобільної дороги загального користування, якщо це пов'язано із забезпеченням безпеки дорожнього руху та виконанням робіт з розширення доріг, а за погодженням з відповідним підрозділом Міністерства внутрішніх справ України - рішення щодо запровадження необхідних заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних стандартів, норм, правил, у тому числі шляхом упровадження необхідних технічних засобів організації дорожнього руху; { Пункт 12 статті 12 в редакції Закону N 586-VI ([586-17](#)) від 24.09.2008; із змінами, внесеними згідно із Законом N 5459-VI ([5459-17](#)) від 16.10.2012 }

13) контролювати стан вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що суміщаються з автомобільними дорогами загального користування та входять до Єдиної транспортної системи України, та здійснювати заходи щодо забезпечення їх належного стану;

14) приймати за погодженням з відповідним підрозділом Міністерства внутрішніх справ України рішення щодо демонтажу технічних засобів та рекламоносіїв, що встановлені в межах смуги відведення автомобільної дороги з порушенням вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів. { Статтю 12 доповнено пунктом 14 згідно із Законом N 586-VI ([586-17](#)) від 24.09.2008; із змінами, внесеними згідно із Законом N 5459-VI ([5459-17](#)) від 16.10.2012 }

Стаття 13. Відповідальність органу державного управління автомобільними дорогами загального користування

Орган державного управління автомобільними дорогами загального користування відповідає за:

1) стан автомобільних доріг загального користування відповідно до діючих норм та фінансування;

2) якість робіт з проектування, будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування;

3) відшкодування збитків користувачам автомобільних доріг загального користування у порядку, визначеному законом;

4) відповідність нормативно-правовим актам розміщення технічних засобів організації дорожнього руху, об'єктів дорожнього сервісу та рекламоносіїв;

5) цільове використання бюджетних коштів на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання автомобільних доріг загального

користування;

б) санітарний та екологічний стан автомобільних доріг загального користування та їх смуг відведення.

Стаття 14. Забезпечення розвитку мережі автомобільних доріг загального користування

Розвиток мережі автомобільних доріг загального користування має для держави пріоритетне значення.

У разі необхідності відчуження землі, що є приватною чи комунальною власністю, для будівництва та реконструкції автомобільних доріг загального користування створюється державна комісія, яка пропонує викуп земельних ділянок за ринковою ціною з урахуванням ринкової вартості розташованих на ній будинків чи споруд. У разі незгоди власників із запропонованою ціною викуп цих земель здійснюється в судовому порядку.

Стаття 15. Автомобільні дороги загального користування як об'єкти концесії

Автомобільні дороги загального користування можуть надаватися в концесію. Відносини, пов'язані з концесійною діяльністю, регулюються законами України "Про концесії" ([997-14](#)), "Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг" ([1286-14](#)), Земельним кодексом України ([2768-14](#)), іншими законодавчими актами та концесійним договором.

{ Частина другу статті 15 виключено на підставі Закону N 891-VI ([891-17](#)) від 15.01.2009 }

Р о з д і л III

ВУЛИЦІ І ДОРОГИ МІСТ ТА ІНШИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ

Стаття 16. Загальна характеристика та класифікація

Вулиці і дороги міст та інших населених пунктів знаходяться у віданні органів місцевого самоврядування і є комунальною власністю.

Ділянки вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що суміщаються з автомобільними дорогами державного значення, належать до Єдиної транспортної системи України і не підлягають приватизації. Питання виробничої діяльності комунальних служб на них, пов'язані із закриттям або обмеженням руху, погоджуються з органом державного управління автомобільними дорогами загального користування та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Вулиці і дороги міст та інших населених пунктів поділяються на магістральні дороги (безперервного руху та регульованого руху), магістральні вулиці загальноміського значення (безперервного руху та регульованого руху), магістральні вулиці районного значення, а також вулиці і дороги місцевого значення.

Проїзна частина доріг, штучні споруди (мости і шляхопроводи), технічні засоби організації дорожнього руху та зовнішнє освітлення на вулицях і дорогах міст та інших населених пунктів можуть передаватися безоплатно в державну власність, а також з державної в комунальну власність за рішенням відповідних органів місцевого самоврядування та Кабінету Міністрів України. { Частина четверта статті 16 в редакції Закону N 586-VI ([586-17](#)) від 24.09.2008 }

Стаття 17. Управління вулицями і дорогами міст та інших населених пунктів

Управління функціонуванням та розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів здійснюється відповідними органами місцевого самоврядування, у віданні яких вони знаходяться.

Стаття 18. Складові вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Складовими вулиць і доріг міст та інших населених пунктів є: проїзна частина вулиць і доріг, трамвайне полотно, дорожнє покриття, штучні споруди, споруди дорожнього водовідводу, технічні засоби організації дорожнього руху, зупинки міського транспорту, тротуари, пішохідні та велосипедні доріжки, зелені насадження, наземні та підземні мережі.

Межі вулиці за її шириною визначаються "червоними лініями". Розташування будь-яких об'єктів, будівель, споруд або їх частин у межах "червоних ліній" вулиці не допускається.

Стаття 19. Основні обов'язки органів місцевого самоврядування щодо управління функціонуванням і розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Основними обов'язками органів місцевого самоврядування у частині управління функціонуванням і розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів є:

1) забезпечення безперервних, безпечних, економічних та зручних умов руху транспортних засобів і пішоходів вулицями і дорогами міст та інших населених пунктів;

2) організація будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів за встановленими для них будівельними нормами, державними стандартами та нормами;
{ Пункт 2 статті 19 із змінами, внесеними згідно з Законом N 1704-VI ([1704-17](#)) від 05.11.2009 }

3) видача дозволів на прокладання нових та ремонт існуючих мереж у межах "червоних ліній" вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;

4) завчасне оповіщення учасників руху і мешканців міст та інших населених пунктів про строки та порядок тимчасового обмеження або припинення руху транспортних засобів;

5) здійснення статистичного обліку та паспортизації вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;

6) забезпечення дотримання норм природоохоронного законодавства у процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;

7) видача в установленому порядку дозволів на тимчасове припинення руху.

Стаття 20. Основні права органів місцевого самоврядування щодо управління функціонуванням і розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Органи місцевого самоврядування в частині управління функціонуванням і розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів мають право:

1) вимагати від учасників дорожнього руху виконання вимог нормативно-правових актів України, що регулюють функціонування вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, у тому числі забезпечення їх належного санітарного стану; { Пункт 1 статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом N 586-VI ([586-17](#)) від 24.09.2008 }

2) вимагати відшкодування збитків, завданих діями водіїв, пасажирів та пішоходів вулицям і дорогам міст та інших населених пунктів;

3) вимагати дотримання норм природоохоронного законодавства учасниками дорожнього руху та ініціювати притягнення до адміністративної відповідальності за забруднення та засмічення вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;

4) встановлювати за погодженням з відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху тимчасові обмеження на рух транспортних засобів при проведенні ремонтних та інших робіт на вулицях і дорогах міст та інших населених пунктів;

5) вимагати відшкодування збитків, завданих закриттям руху понад встановлені терміни виконання робіт на вулицях і дорогах міст та інших населених пунктів;

6) координувати страхування штучних споруд, інженерних комунікацій, а також відповідальності за відшкодування збитків користувачам вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;

7) обмежувати або забороняти рух транспортних засобів, навантаження на вісь, загальна маса або габарити яких перевищують норми, визначені для них державними стандартами, у разі відсутності відповідного спеціального погодження.

Стаття 21. Відповідальність органів місцевого самоврядування за функціонування та розвиток вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Органи місцевого самоврядування, що управляють функціонуванням та розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, відповідають за:

1) стан вулиць і доріг міст та інших населених пунктів відповідно до діючих норм, у тому числі щодо безпеки руху транспортних засобів і пішоходів;

2) якість робіт з проектування, будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;

3) розміщення технічних засобів організації дорожнього руху, об'єктів дорожнього сервісу та рекламоносіїв;

4) відшкодування збитків користувачам вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що виникли через їх незадовільний стан, у порядку, визначеному законом.

Р о з д і л І V

ВІДОМЧІ (ТЕХНОЛОГІЧНІ) АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ

Стаття 22. Загальна характеристика

До відомчих (технологічних) автомобільних доріг належать внутрішньогосподарські технологічні дороги, що знаходяться у власності юридичних або фізичних осіб.

Управління функціонуванням і розвитком відомчих (технологічних) автомобільних доріг здійснюється юридичними або фізичними особами, у власності яких вони знаходяться, згідно з вимогами законодавства.

Статистичний облік та паспортизація відомчих (технологічних) автомобільних доріг здійснюються їх власниками.

Стаття 23. Складові відомчих (технологічних) автомобільних доріг

Складовими відомчих (технологічних) автомобільних доріг можуть бути: земляне полотно, проїзна частина, споруди дорожнього водовідводу, штучні споруди та технічні засоби організації дорожнього руху.

Стаття 24. Відповідальність власників відомчих (технологічних) автомобільних доріг

Власники відомчих (технологічних) автомобільних доріг відповідають за:

стан відомчих (технологічних) автомобільних доріг відповідно до діючих норм, у тому числі за безпеку руху;

якість робіт з проектування, будівництва, реконструкції, ремонту та утримання відомчих (технологічних) автомобільних доріг;

відшкодування збитків учасникам дорожнього руху, що виникли через незадовільний стан відомчих (технологічних) автомобільних доріг, у порядку, визначеному законом.

Р о з д і л V

АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ НА ПРИВАТНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Стаття 25. Загальна характеристика

До автомобільних доріг на приватних територіях належать автомобільні дороги, що знаходяться на територіях, власниками яких є юридичні (недержавні) або фізичні особи.

Складовими таких автомобільних доріг можуть бути: земляне полотно, проїзна частина, споруди дорожнього водовідводу, штучні споруди та технічні засоби організації дорожнього руху.

Автомобільні дороги на приватних територіях можуть передаватися власниками приватних територій у державну або комунальну власність за рішенням відповідно Кабінету Міністрів України або органів місцевого самоврядування.

Стаття 26. Відповідальність власників

Власники приватних територій, на яких розмішені автомобільні дороги, відповідають за:

відповідність автомобільних доріг діючим нормам безпеки руху;

відшкодування збитків учасникам дорожнього руху, що виникли через незадовільний стан автомобільних доріг на приватних територіях, у порядку, визначеному законом.

Р о з д і л VI

ПЛАТНІ АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ

Стаття 27. Віднесення та порядок переведення автомобільних доріг загального користування

до розряду платних

Віднесення автомобільних доріг загального користування та окремих їх ділянок, у тому числі мостових переходів, до розряду платних здійснюється з урахуванням державної стратегії розвитку мережі автомобільних доріг України на підставі окремого закону.

Подання до Кабінету Міністрів України про віднесення автомобільної дороги загального користування до розряду платних здійснює орган державного управління автомобільними дорогами за погодженням з органами місцевого самоврядування, по території яких проходить ця автомобільна дорога, на підставі техніко-економічного обґрунтування та/або проектно-кошторисної документації.

{ Частина друга статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом N 891-VI ([891-17](#)) від 15.01.2009 }

Автомобільні дороги відносять до розряду платних лише за умови їх суттєвого удосконалення та забезпечення альтернативного проїзду транспортних засобів безоплатними автомобільними дорогами.

Платні автомобільні дороги загального користування залишаються в державній власності, не підлягають приватизації, стосовно них не можуть вчинятися дії, наслідком яких може бути відчуження доріг з державної власності.

Стаття 28. Контроль стану платних автомобільних доріг загального користування

Контроль стану платних автомобільних доріг загального користування, умов руху та справляння плати за проїзд ними здійснюється органом державного управління автомобільними дорогами загального користування.

Стаття 29. Плата за проїзд платними автомобільними дорогами загального користування

Автомобільна дорога загального користування може бути платною як по всій довжині, так і на окремих її ділянках.

Плата за проїзд платними автомобільними дорогами загального користування справляється з усіх транспортних засобів, що проїжджають такими дорогами.

Максимальний розмір плати та порядок її справляння встановлюються Кабінетом Міністрів України.

На період надзвичайних ситуацій та стихійного лиха, катастроф, епідемій і епізоотій тощо плата за проїзд не справляється.

Справляння плати за проїзд припиняється та відновлюється за рішенням Кабінету Міністрів України.

Плата за проїзд спрямовується до Державного бюджету України, має виключно цільовий характер і використовується в першу чергу на погашення залучених кредитних ресурсів та витрати, пов'язані з ремонтом та утриманням платної дороги, а також на фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання інших автомобільних доріг загального користування.

Стаття 30. Забезпечення функціонування платних автомобільних доріг загального користування

Функціонування платних автомобільних доріг загального користування забезпечують державні дорожні підприємства, що належать до сфери управління органу державного управління автомобільними дорогами загального користування, або концесіонери.
{ Частина перша статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом

Орган державного управління автомобільними дорогами загального користування щороку проводить перевірку щодо відповідності стану та використання платної дороги встановленим вимогам та надає пропозиції щодо притягнення винних у порушенні правил і норм утримання дороги до відповідальності.

Стаття 31. Відповідальність за функціонування платних автомобільних доріг загального користування

Органи управління, що забезпечують функціонування платних автомобільних доріг загального користування, несуть відповідальність за їх технічний стан, відповідність правилам і нормам утримання та ремонту автомобільних доріг і в порядку, визначеному законом, компенсують користувачам завдані збитки.

Р о з д і л VII

КОРИСТУВАННЯ АВТОМОБІЛЬНИМИ ДОРОГАМИ

Стаття 32. Права та обов'язки користувачів автомобільних доріг

Користувачі автомобільних доріг мають право на:

безперервні, безпечні та зручні умови руху;

отримання оперативної інформації про дорожні умови та напрямки руху;

відшкодування збитків у порядку, визначеному законом.

Користувачі автомобільних доріг зобов'язані:

1) дотримуватися вимог правил дорожнього руху;

2) використовувати транспортні засоби, конструкція та технічний стан яких відповідають вимогам установлених в Україні правил, норм та стандартів;

3) не забруднювати проїзну частину та смугу відведення доріг;

4) не створювати своїми діями загрози безпеці дорожнього руху;

5) повідомляти відповідні дорожньо-експлуатаційні організації або відповідні державні органи з безпеки дорожнього руху про виявлення перешкоди дорожньому руху;

6) не завдавати своїми діями шкоди автомобільним дорогам, їх складовим та користувачам цих доріг;

7) нести відповідальність за шкоду, заподіяну автомобільним дорогам, згідно із законом.

Стаття 33. Організація руху транспортних засобів, навантаження на вісь, загальна маса або габарити яких перевищують норми, встановлені державними стандартами та нормативно-правовими актами

Рух транспортних засобів, навантаження на вісь, загальна маса або габарити яких перевищують норми, встановлені державними стандартами та нормативно-правовими актами, дозволяється за погодженнями з відповідними органами у порядку ([879-2007-п](#)), визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 34. Організація руху транспортних засобів на гусеничному ході

Рух транспортних засобів на гусеничному ході проїзною частиною доріг з твердим покриттям та їх узбіччями забороняється.

Стаття 35. Організація руху велосипедів, гужового транспорту та прогону тварин

Рух велосипедів, гужового транспорту, вершників і нав'ючених тварин та прогін домашніх тварин організується з використанням дублюючих шляхів, узбіч, а на автомобільних дорогах державного значення - обмежується.

Стаття 36. Порядок використання автомобільних доріг у випадках, не пов'язаних з основним їх призначенням

Порядок використання автомобільних доріг загального користування для проведення народних гулянь та інших масових заходів визначають місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування за погодженням з органами державного управління автомобільними дорогами та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Спортивні змагання (кроси, автоперегони, велоперегони тощо) на автомобільних дорогах проводяться з дозволу державних органів управління автомобільними дорогами та відповідних державних органів з безпеки дорожнього руху в порядку, передбаченому законодавством.

Стаття 37. Проведення виробничої діяльності на автомобільних дорогах

Будівництво споруд, об'єктів дорожнього сервісу, автозаправних станцій, прокладення інженерних мереж та виконання інших робіт у межах смуги відведення автомобільних доріг здійснюються згідно з дозволом органів державного управління автомобільними дорогами та за попереднім погодженням з відповідними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України в порядку, передбаченому законодавством України.

{ Частина перша статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5459-VI ([5459-17](#)) від 16.10.2012 }

Органи державного управління автомобільними дорогами видають за погодженням з відповідними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України на платній основі дозволи на розміщення, будівництво, реконструкцію та функціонування в межах смуги відведення автомобільних доріг загального користування об'єктів, зазначених у частині першій цієї статті, в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

{ Частина друга статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5459-VI ([5459-17](#)) від 16.10.2012 }

Органи державного управління автомобільними дорогами у 30-денний строк приймають рішення про видачу дозволу на розміщення, будівництво, реконструкцію та функціонування в межах смуги відведення автомобільних доріг загального користування об'єктів, зазначених у частині першій цієї статті, або про відмову у видачі такого дозволу.

Підставою для відмови у видачі та анулювання дозволу можуть бути:

попереднє визначення даної ділянки дороги для іншого об'єкта або споруди;

віднесення ділянки дороги до аварійно-небезпечної або місця чи ділянки концентрації дорожньо-транспортних пригод;

невідповідність місця розташування об'єкта дорожнього сервісу нормативним вимогам та планам розвитку інфраструктури дорожнього сервісу;

перспективні плани реконструкції або розширення автомобільної дороги, що призведе до демонтажу споруд.

Під час реконструкції та ремонту автомобільних доріг перенесення споруд і комунікацій об'єктів дорожнього сервісу в межах смуги відведення здійснюється за рахунок їх власника, про що інформують власника не пізніше ніж за один місяць до початку проведення робіт.

Усі спори, пов'язані з провадженням виробничої діяльності на автомобільних дорогах, вирішуються в судовому порядку.
{ Стаття 37 в редакції Закону N 586-VI ([586-17](#)) від 24.09.2008 }

Стаття 38. Розміщення рекламоносіїв на автомобільних дорогах

Розміщення рекламоносіїв у межах смуги відведення автомобільних доріг здійснюється відповідно до вимог законів та інших нормативно-правових актів за погодженням з органами державного управління автомобільними дорогами або їх власниками та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Забороняється розміщення рекламоносіїв, що перешкоджають оцінці дорожньо-транспортної ситуації або мають схожість (за зовнішніми ознаками, зображенням чи звуковим ефектом) з технічними засобами організації дорожнього руху і спеціальними сигналами, а також рекламоносіїв, що створюють ефект присутності на дорозі пішоходів або транспортних засобів.

Рекламоносії, що розміщуються у межах смуги відведення автомобільних доріг, не мають:

погіршувати умови безпеки дорожнього руху;

погіршувати видимість на дорозі, затемняти або знижувати ефективність сприймання дорожніх знаків, світлофорів та інших технічних засобів організації дорожнього руху;

обмежувати видимість у напрямку руху, бокову видимість та видимість технічних засобів організації дорожнього руху або заважати сприйманню їх учасниками дорожнього руху;

засліплювати учасників дорожнього руху, у тому числі внаслідок дії ефекту світлоповернення від рекламоносія;

зменшувати габарити шляхопроводів та інших інженерних споруд;

заважати руху пішоходів;

створювати звукові ефекти, що негативно впливають на умови руху.

Кошти за рекламу стягуються власниками доріг відповідно до законодавства.

Стаття 39. Дотримання вимог санітарних норм

Власники та користувачі автомобільних доріг несуть відповідальність за дотримання вимог санітарних норм згідно із законом.

Р о з д і л VIII

ФІНАНСУВАННЯ БУДІВНИЦТВА, РЕКОНСТРУКЦІЇ, РЕМОНТУ ТА УТРИМАННЯ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ

Стаття 40. Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування

Джерела фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування визначаються згідно із законами України про Державний бюджет України на відповідний рік, законами України "Про джерела фінансування дорожнього господарства України" ([1562-12](#)), "Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів" ([1963-12](#)), "Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг" ([1286-14](#)), а також іншими нормативно-правовими актами.

Розподіл коштів на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання автомобільних доріг загального користування здійснюється з метою забезпечення сталого функціонування та збалансованого розвитку мережі автомобільних доріг загального користування в регіонах відповідно до пріоритетів, визначених державною стратегією та державними програмами, з урахуванням фактичного стану автомобільних доріг.

У першу чергу кошти спрямовуються на розбудову національної мережі міжнародних автомобільних доріг, збереження та розвиток автомобільних доріг, що забезпечують транспортний зв'язок сільських населених пунктів, забезпечення безпеки руху та екологічного стану доріг, ремонт та реконструкцію мостів та шляхопроводів, ремонт проїзної частини вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що суміщаються з автомобільними дорогами загального користування державного значення та входять до Єдиної транспортної системи України, а також на будівництво доріг на обходах міст та інших населених пунктів.

Фінансування будівництва та реконструкції об'єктів дорожнього господарства, що мають загальнодержавне значення та забезпечують функціонування Єдиної транспортної системи України, може здійснюватися із загального фонду державного бюджету, про що у законі про державний бюджет робиться окремий запис. { Частина четверта статті 40 в редакції Закону N 309-VI ([309-17](#)) від 03.06.2008 }

{ Щодо дії частини четвертої статті 40 див. Закони N 3235-IV ([3235-15](#)) від 20.12.2005, N 489-V ([489-16](#)) від 19.12.2006, N 107-VI ([107-17](#)) від 28.12.2007 - пункт про зупинення дії визнано неконституційним згідно з Рішенням Конституційного Суду N 10-рп/2008 ([v010p710-08](#)) від 22.05.2008 }

Стаття 41. Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів здійснюється за рахунок бюджетів міст та інших населених пунктів, а також інших джерел фінансування, визначених законодавством.

Розподіл коштів на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів здійснюється відповідними органами місцевого самоврядування, у віданні яких вони знаходяться, з метою збереження та розвитку вулично-дорожньої мережі відповідно до пріоритетів, визначених державними програмами та перспективними планами розвитку транспортної системи міст та інших населених пунктів, з урахуванням фактичного стану вулично-дорожньої мережі.

У першу чергу кошти спрямовуються на реконструкцію та ремонт вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що суміщаються з автомобільними дорогами загального користування державного значення та входять до Єдиної транспортної системи України, забезпечення безпеки руху та екологічного стану вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, ремонт і реконструкцію мостів та шляхопроводів.

Стаття 42. Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання відомчих (технологічних) та автомобільних доріг на приватних територіях

Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання відомчих (технологічних) та автомобільних доріг на приватних територіях здійснюється за рахунок юридичних або фізичних осіб, у власності яких вони знаходяться.

Р о з д і л ІХ

СТАНДАРТИЗАЦІЯ БУДІВНИЦТВА, РЕКОНСТРУКЦІЇ, РЕМОНТУ ТА УТРИМАННЯ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ

Стаття 43. Стандарти та норми з будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг

Стандартизація будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг спрямовується на:

здійснення єдиної державної технічної політики;

захист інтересів держави і користувачів автомобільних доріг стосовно дотримання будівельних норм і правил у процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг;

забезпечення безпеки дорожнього руху та зменшення шкідливого впливу на довкілля, а також функціонування автомобільних доріг з урахуванням ризику виникнення природних і техногенних катастроф та інших надзвичайних ситуацій;

удосконалення нормативно-правової бази функціонування мережі автомобільних доріг, виконання робіт та надання послуг;

забезпечення обороноздатності та мобілізаційної готовності держави.

Стаття 44. Розробка та затвердження стандартів і норм

Розробка стандартів і норм з будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг проводиться органом державного управління автомобільними дорогами за погодженням з відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Затвердження державних стандартів з будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері технічного регулювання.

{ Частина друга статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5459-VI ([5459-17](#)) від 16.10.2012 }

Р о з д і л Х

ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ У ПРОЦЕСІ БУДІВНИЦТВА, РЕКОНСТРУКЦІЇ, РЕМОНТУ ТА УТРИМАННЯ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ

Стаття 45. Охорона довкілля на автомобільних дорогах

У процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг повинні виконуватися вимоги та передбачатися заходи щодо охорони довкілля згідно з природоохоронним законодавством.

Земельні ділянки, що тимчасово були зайняті у процесі будівництва, реконструкції та ремонту автомобільних доріг, підлягають рекультивациі згідно з природоохоронним законодавством.

Стаття 46. Захист атмосферного повітря

Захист атмосферного повітря повинен здійснюватися згідно з природоохоронним законодавством.

Проектні рішення щодо будівництва, реконструкції, ремонту автомобільних доріг та методи їх утримання повинні забезпечувати мінімізацію шкідливих викидів в атмосферу транспортними засобами та дорожніми виробничими базами.

Забороняється експлуатація дорожньої техніки, в якій шкідливі викиди в атмосферу перевищують допустимі норми.

Забороняється використання дорожньо-будівельних матеріалів, які забруднюють атмосферне повітря понад допустимі норми.

Стаття 47. Захист водних ресурсів

Захист водних ресурсів повинен здійснюватися згідно з природоохоронним законодавством.

Забороняється використовувати дорожньо-будівельні матеріали, які забруднюють водні ресурси понад допустимі норми.

При організації поверхневого водовідводу на ділянках будівництва, реконструкції та ремонту доріг і мостів, а також на майданчиках зберігання дорожньо-будівельних та протижелезних матеріалів необхідно передбачати заходи, що запобігають забрудненню водоймищ та ґрунтових вод шкідливими речовинами.

Стаття 48. Захист зелених насаджень

Захист зелених насаджень повинен здійснюватися згідно з природоохоронним законодавством.

Не допускається проводити рубки дерев у снігозахисних лісосмугах та у межах смуги відведення автомобільної дороги, які не пов'язані із забезпеченням безпеки дорожнього руху відповідно до вимог нормативно-правових актів та виконанням робіт з розширення доріг. { Частина друга статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом N 586-VI ([586-17](#)) від 24.09.2008 }

Р о з д і л X I

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ

Стаття 49. Відповідальність за порушення законодавства про автомобільні дороги

Власники і користувачі автомобільних доріг, винні у порушенні цього Закону, несуть відповідальність згідно із законом.

Р о з д і л X I I

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк від дня набрання чинності цим Законом:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

3. До приведення у відповідність із Законом України "Про автомобільні дороги" закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

м. Київ, 8 вересня 2005 року
N 2862-IV